

En mæt elev lærer bedst

Gratis morgenmad til alle elever skal give bedre trivsel, læring og sundhed på 16 skoler på Lolland-Falster

Af Jens Stenbæk, regionsrådsformand i Region Sjælland, Holger Schou Rasmussen, borgmester i Lolland Kommune, og John Brædder, borgmester i Guldborgsund Kommune

Et godt morgenmåltid er en vigtig del af vores hverdag. Det giver ny energi, dækker de basale behov og har vi tid, er lidt hygge ved bordet et ekstra pift. En god start på en ny dag.

Alligevel er det langt fra alle børn, der spiser morgenmad, før de kommer i skole. Faktisk er det næsten hver tredje elev, der ikke får morgenmad fast hver dag. En tendens der tilmed vokser.

Det går ud over deres skolegang og vi ser desværre at mangel på morgenmad let kan påvirke både adfærd, læring og trivsel i en negativ retning. Et forhold, der løbende er dokumenteret i ny forskning.

Der er derfor behov for at sætte nyt fokus på morgenmad. Ikke blot i den enkelte familie, men også i vores skolesystem. Dét har vi gjort i Lolland og Guldborgsund Kommuner.

med til at sikre, at alle elever får de bedst mulige forudsætninger for at få mest muligt ud af deres skolegang. Når de basale behov er på plads, er der mere energi til at lære og de kognitive funktioner bliver stærkere. Det kan på sigt være med til at understøtte at flere får en ungdomsuddannelse.

Samtidig kan det nye morgenmåltid være med til at træne de sunde vaner. For når man spiser sundt ved dagens første måltid, har man ofte også mere lyst til at leve sundt resten af dagen. Det er et boost, der kan smitte af på både frokost og aftensmad, elevens valg og familiens vaner.

Ideen er at grundlægge en sund livsstil, som den enkelte elev senere kan bære med i et liv som voksen. En positiv spiral, der i det store perspektiv kan give bedre folkesundhed.

Fra madspild til måltid

Den kritiske læser vil måske tænke, at det er for dyrt. I en tid med et stramt budget og et skoleområde der i forvejen kræver sit, er det selvsagt ikke nemt at finde krudt til et nyt initiativ.

Men netop derfor er det vigtigt, at vi tænker vores indsats ind i en større sammenhæng. Et perspektiv, der ikke er bundet af organisatoriske, faglige eller politiske skel.

Det har vi gjort med Broen til Bedre Sundhed. Et partnerskab på tværs af Lolland og Guldborgsund Kommuner, Region Sjælland, de praktiserende læger og det lokale erhvervsliv. Sammen har vi skabt et rum, hvor vi kan tænke på tværs og i fællesskab udvikle nye og måske utraditionelle løsninger.

Det er i den konstruktion, at det er lykkedes at etablere et sam-

Gratis morgenmad

Siden november 2016 har det været muligt for alle elever på 16 skoler på Lolland-Falster at få gratis morgenmad og i visse tilfælde også lidt mellemmad, hvis man har behov. Typisk skal man blot møde op en halv time før tid, så står maden klar i skolens café. Vi kalder det Hjernemad.

Det nye Hjernemad skal være

Mathias fra Eskilstrup Skole er glad for at spise med kammeraterne.

Der er yoghurt, mælk, cornflakes og frisk frugt på morgenbordet.

arbejde med fødevarerBanken. En upolitisk, nonprofit organisation, der siden 2009 har indsamlet, fordelt og distribueret overskudsmad til nye formål. Med støtte fra Trygfonden er det nu blevet muligt at åbne en rute mod syd, til de 16 skoler på Lolland-Falster, og på sigt også til lokale fødevarerproducenter. Chaufføren er frivillig.

Det nye skolemåltid er dermed gratis overskudsmad, der f.eks. er pakket i en forkert emballage, har for små mål eller ikke kan sælges, når julen er slut. Det er frisk og sund mad, som intet fejler, men som står til at blive smidt ud. Vi kan dermed give vores skoleelever gratis morgenmad og samtidig være med til at reducere madspild. Det er samarbejde og bæredygtighed, når det er bedst.

Er morgenmad et samfundsansvar?

Hvordan gik det til, at et ellers privat morgenmåltid blev til en opgave for kommune og region?

Og bør man på den enkelte skole ikke blot forvente, at alle elever har spist morgenmad hjemmefra? Måske ligefrem stille krav om det?

Jo, det kan være et korrekt perspektiv. Vi er med den nye indsats med til at udfordre grænsen mellem privatliv og samfundsansvar, og det kan let fremstå som et forsøg på at devaluere den enkelte familiens selvbestemmelse, ansvar, pligt og ret.

Men det er *ikke* det, det handler om. De elever, der spiser morgenmad i deres familie, skal selvsagt blive ved med det, og hvis *alle* børn får dækket deres behov hjemme, er det næppe nødvendigt med et tilbud på den lokale skole. Men sådan er det sjældent! Og slet ikke i et område, hvor de socioøkonomiske forhold ikke altid giver medvind.

Vi er derfor nødt til at forholde os til fakta og vi ser desværre en stigende social ulighed i sundhed, også blandt børn. Det handler om alt fra kost, motion og overvægt til trivsel i et generelt perspektiv. Forhold, der kan få store konsekvenser, både nu og senere i livet.

Vi har derfor et fælles ansvar for at sætte aktivt ind og støtte op om de sunde vaner, der kan gøre en forskel. Så de elever, der har behov for lidt ekstra, også kan få mere lige vilkår.

Fælles perspektiv på tværs

Det nye måltid skal derfor ses som et led i en *fælles forebyggelse*. En sundhedsindsats der giver mening, på tværs af både kommuner, region og andre sundhedsaktører.

Vi skal være klar til at tænke nyt og turde gå de ekstra skridt der skal til. Også selvom det er med til at udfordre vores organisatoriske ansvar og opgaveportefølje.

I Region Sjælland, Lolland og Guldborgsund Kommuner har vi set gode resultater ved at arbejde på tværs og ud fra et fælles perspektiv på den samlede sundhedsindsats. Et område med et stort potentiale, også økonomisk.

Vi opfordrer derfor altid flere til at gå samme vej. Kun ved en fælles indsats, kan vi sammen dæmme op for en skæv sundhed.

Hjernemad er sund morgenmad - i fællesskab!

Hjernemad

Hjernemad omfatter alle folkeskoler i Lolland Kommune og 6 skoler i Guldborgsund Kommune.

TrygFonden har støttet Hjernemad med 700.000 kroner.

Hver skole vælger selv, hvordan de vil organisere Hjernemad. Enkelte skoler har f.eks. frivillige bedsteforældre til at hygge ved bordet.

Det er gratis for hver skole at være med i det første år. Herefter koster det 10.000 kroner om året.

FødevarerBanken indsamler og fordele hvert år 650 tons mad. Det svarer til 5.000 måltider om dagen.